

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 72 28 24 00

Sagsnr.
2020-7758

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har d. 12. august 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 652 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares.

Doknr.
294907

Spørgsmål nr. 652:

”Vil ministeren oversende materiale som beskriver Ankestyrelsens arbejdsopgaver, herunder om Ankestyrelsen skal have en rådgivende funktion samtidig med, at den skal afgøre sager?”

Dato
11-09-2020

Svar:

Ankestyrelsen har ikke til opgave at vejlede kommunerne i forhold til konkrete enkelt-sager, men det følger af reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 11, at Ankestyrelsen skal sikre borgernes retssikkerhed ved at vejlede kommuner, organisationer og borgere om fortolkning af love og vejledninger.

Jeg kan i øvrigt henviser til min besvarelse af SOU alm. del spm. 281, som er sendt til udvalget den 21. februar 2020.

Jeg har derudover bedt Ankestyrelsen om at bidrage til besvarelsen af spørgsmålet. Ankestyrelsen har oplyst følgende:

”Ankestyrelsens opgaver er beskrevet i kapitel 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Retssikkerhedsloven).

Som det fremgår af retssikkerhedslovens § 50 er Ankestyrelsen klageinstans for administrative afgørelser og sager i det omfang det fastsættes ved lov.

Herudover har Ankestyrelsen efter retssikkerhedslovens § 76 pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens beskæftigelsesudvalg træffes i overensstemmelse med lovgivningen. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at Ankestyrelsen følger praksis hos blandt andet kommunerne og jobcentre og at Ankestyrelsen vejleder om praksis.

Endelig fremgår det af § 79, at Ankestyrelsen som led i sine opgaver efter § 76 kan indhente sager til gennemsyn.

Baggrund

Ankestyrelsen blev etableret i 1973, og i 2013 trådte en reform af klagestrukturen på det sociale område i kraft som betød, at behandlingen af alle klager over kommunale afgørelser på det beskæftigelsesmæssige område og det sociale område blev placeret i Ankestyrelsen, mens de sociale nævn og beskæftigelsesankenævne i hver af de fem regioner blev nedlagt.

Om baggrunden for reformen fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget til lov nr. 493 af 31. maj 2013 (Lovforslag L 158 folketingssamling 2012-13, alm. bemærkninger, pkt. 3.1.31.), at der var blevet påpeget en række retssikkerhedsmæssige ulemper i det eksisterende klagesystem, herunder navnlig store forskelle i sagsbehandlingstiden fra region til region og forskelle i kvalitet, sagsbehandlingspraksis og prioritering af sagsområder.

Formålet med klagereformen var ifølge forarbejderne derfor at styrke retssikkerheden ved at ”sikre ensartet praksis for afgørelser på tværs af landet, så det bliver uden betydning for afgørelsen, hvor i landet borgeren bor”. Samlingen af klagesagsbehandlingen hos én myndighed skulle også give ”grundlag for bedre kvalitet og ressourceudnyttelse gennem faglig specialisering og fleksibel fordeling af ressourcer til de områder, hvor der er konkret behov for det.”

Behandling af klagesager

Det fremgår af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, at Ankestyrelsen:

Er klageinstans for administrative afgørelser i det omfang det fastsættes ved lov, jf. § 50, stk. 1,

Træffer afgørelse og pålægger kommunalbestyrelsen at træffe og gennemføre afgørelser efter § 65, i lov om social service, jf. § 50, stk. 2 og

Yder sekretariatsbistand til råd og nævn, jf. § 50, stk. 3.

Som klageinstans på det samlede social- og beskæftigelsesområde afgjorde Ankestyrelsen i 2019 afgjorde cirka 51.000 sager, hvoraf langt hovedparten af sagerne er på det kommunale sociale- og beskæftigelsesområde. Derudover er Ankestyrelsen klageinstans på blandt andet Udbetaling Danmark- og arbejdsskadeområdet.

Langt de fleste sager afgøres administrativt i Ankestyrelsen, men der er beskikkede medlemmer (lægmænd) med til at afgøre sager, der er principielle eller har generel og vejledningsmæssig værdi.

Principielle sager på socialområdet bliver således afgjort på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ansatte i Ankestyrelsen. På beskæftigelsesområdet bliver principielle sager afgjort af Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, hvor der også deltager beskikkede medlemmer. Det fremgår af retssikkerhedslovens § 52 c, stk. 1, og § 59 a, stk. 2.

De beskikkede medlemmer bliver udpeget af Social- og Indenrigsministeriet samt Beskæftigelsesministeriet efter indstilling fra bl.a. fra Kommunernes Landsforening, Fagbevægelses Hovedorganisation, Dansk Arbejdsgiverforening og Danske Handicaporganisationer, jf. retssikkerhedslovens § 52, stk. 1, og § 59a, stk. 4.

Med klagereformen i 2013 blev det besluttet, at beskikkede medlemmer (lægmænd) også skal inddrages i behandlingen af et antal konkrete, men ikke principielle ankesager.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (Lovforslag L 158 folketingssamling 2012-13, alm. bemærkninger, pkt. 3.1.3.4), at formålet var at bevare lægmandselementet og de beskikkede medlemmers indsigt i og indflydelse på behandlingen af kommunale sager også ud over de sager, der behandles som principielle i Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen udvælger derfor årligt op til 1.200 ikke-principielle sager med et stort element af skøn, som kan danne grundlag for vurderinger af skønnets anvendelse i de konkrete sager. Sagerne vælges ud fra temaer, der er udvalgt i dialog mellem Ankestyrelsen og Det Rådgivende Praksisudvalg, jf. ovenfor.

Af de ca. 1.200 sager bliver op til 400 mødebehandlet med to beskikkede medlemmer og en ankechef eller af Beskæftigelsesudvalget. De resterende ca. 800 sager blive forelagt de beskikkede medlemmer ved skriftlig votering.

Ankestyrelsen yder endvidere sekretariatsbistand til seks selvstændige nævn og et udvalg. Det drejer sig om:

- Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg
- Arbejdsmiljøklagenævnet
- Adoptionsnævnet
- Ligebehandlingsnævnet
- Klagenævnet for Specialundervisning,
- Psykolognævnet samt
- Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger.

Tabel 1: Afgjorte sager i 2019 opdelt efter sagstype

Sagstype	Afgjorte sager 2019
Kommunale social- og beskæftigelsessager	24.020
Arbejdsskadesager	12.425
Udbetaling Danmark-sager	4.450
Nævnssager	2.667
Øvrige sager¹	7.945
I alt	51.507

Anm: Tabellen viser antallet af realitetsbehandlede sager. Bortfaldne og afviste sager indgår således ikke.

1) I kategorien øvrige sager omfatter børn- og ungeudvalgssager, sager fra ungdomskriminalitetsrådet, sager i det sociale tilsyn, sager om arbejdsløshedsdagpenge, efterløn o.a., sager som behandles af det kommunale og regionale tilsyn samt underretningssager.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

Ankestyrelsens afgørelser har stor betydning for de borgere, virksomheder, myndigheder mv., der har en sag hos os. Derfor skal vi både sikre høj kvalitet og korte sagsbehandlingstider. Ankestyrelsen har derfor faste kvalitetssikrings- samt lærings- og videndelingssystemer, som vi løbende udvikler. De skal alle understøtte høj juridisk kvalitet i vores sagsbehandling.

Der er en række lovbestemte sagsbehandlingstider, som Ankestyrelsen skal overholde, fx på området for anbragte børn. Derudover er der aftalt en målsætning om, at Ankestyrelsen har en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 13 uger i 2022 for bl.a. størstedelen af de kommunale klagesager, sager om arbejdsløshedsdagpenge og nævnssager, mens der er en målsætning om højst 10 ugers sagsbehandlingstid for sager om visse kontantydelse (sygedagpenge og Udbetaling Danmark) fra 2022. Ved udgangen af juli

2020 havde Ankestyrelsen en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på disse områder på hhv. ca. 18 uger og ca. 14 uger.

Praksiskoordinering

Efter retssikkerhedslovens § 76, 1. pkt., har Ankestyrelsen ”pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, træffes i overensstemmelse med lovgivningen.”

Ankestyrelsen skal desuden vejlede om praksis, jf. retssikkerhedslovens § 76, 2. punktum, sidste led.

Ankestyrelsen bruger en bred vifte af redskaber i arbejdet med at koordinere og vejlede om praksis i kommuner og jobcentre:

- Principmeddelelser, hvor vi offentliggør afgørelser, som har principiel eller generel karakter, så de kan bruges som vejledning for senere afgørelser. Praksis er bindende for førsteinstanserne.
- Undersøgelser af førsteinstansernes praksis på social-, beskæftigelses-, sundheds- og ældreområdet, jf. retssikkerhedslovens § 77. Undersøgelserne bygger i nogle tilfælde på en juridisk sagsgennemgang af kommunale afgørelser, som vi indhenter fra kommunerne, jf. retssikkerhedslovens 79, 1. pkt. Andre undersøgelser bygger på vores generelle viden fra klagesagerne og viden, som vi indsamler via interview, spørgeskemaer, registerdata og observationsstudier. Formålet med undersøgelserne kan være at vurdere, om sagsområdet er behandlet i overensstemmelse med lovgivning og praksis og at inspirere til læring, herunder en rigtig og mere ensartet praksis. Det kan også være at bidrage med generel viden, der kan indgå i det politiske arbejde på området.
- Webinarer (online undervisning) på områder, hvor Ankestyrelsen vurderer, at sagsbehandlere i kommuner og andre kan have glæde af en mundtlig formidling af et emne. Det kan fx tage afsæt i en offentliggjort principmeddelelse, en praksisundersøgelse eller ny lovgivning.
- Dialogmøder med førsteinstanser, organisationer og samarbejdspartnere, hvor drøftelserne tager udgangspunkt i aktuelle faglige udfordringer og øget kendskab til fortolkningen af regler, herunder nye offentliggjorte principmeddelelser eller ny lovgivning, jf. ovenfor under spm. 649.
- Nyhedsbreve, hvor vi bl.a. uddyber vores praksis, undersøgelser, udviklingstendenser mv.
- Kurser på stort set alle vores sags- og lovområder.
- Korte og lange læringsforløb til kommuner, læringsteamsbesøg på børneområdet samt task forceforløb på udsatte børn- og ungeområdet samt handicapområdet. Fælles for disse aktiviteter er, at de indebærer dialog med kommunale sagsbehandlere om regler og praksis med henblik på at udvikle både myndigheders og sagsbehandlernes kompetencer.
- Systematisering og optimering af vores vejlednings- og læringsmateriale på ast.dk, herunder også formidling af data og statistik om vores afgørelser, jf. ovenfor.

Formålet med indsatserne er at sikre ensartet og korrekt behandling af sager landet over, som det er intentionen med klagerestformen, jf. ovenfor under spm. 649. Det understøtter vi ved aktivt at stille vores viden til rådighed og bruge den i vores arbejde med at koordinere og styrke kvaliteten af førsteinstansernes praksis.

Vi bruger eksempelvis viden fra vores undersøgelser af kommunernes praksis, når vi underviser eller er til dialogmøder med kommuner og andre førsteinstanser, ligesom resultaterne af undersøgelserne ofte er afsat for en artikel i vores nyhedsbreve.

Vi udvikler og målretter løbende vores vejlednings- og praksiskoordinerende aktiviteter, så de bedst muligt understøtter og styrker førsteinstansernes sagsbehandling.

Tilsyn med kommuner og regioner

Af den kommunale styrelseslov § 48, stk. 1, fremgår det, at Ankestyrelsen skal føre tilsyn med, at kommunerne og kommunale fællesskaber, jf. § 60, overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter, der er udstedt i medfør af denne lovgivning, jf. dog stk. 2 og 3.

Vi arbejder som tilsynsmyndighed proaktivt og prioriterer de sager, som er af generel og væsentlig betydning. I tilsynsarbejdet trækker vi også på Ankestyrelsens samlede erfaringer med klagesagerne, når vi skal identificere områder i kommunerne, hvor der kunne være behov for en tilsynsindsats.”

Med venlig hilsen

Astrid Krag

Bilag:

Bilag nr. 1: ”SOU alm. del svar på spørgsmål 281”